

بررسی کتابهای زبان فرانسه در دبیرستانهای ایران

نسرین گرمه‌ای

مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی

passiflore 2004 @ yahoo.com

Theme: L'ÉTUDE D'UNE MÉTHODE Analyse des precedes déenseignement des livres de classe proposes par leministère de l'Education Nationale Iranienne

دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، مرکز تحصیلات تکمیلی (میرداماد)

رشته آموزش زبان فرانسه، مقطع کارشناسی ارشد

استاد راهنما: شهلا حائری پژوهشگر: لادن فیروزبخت

سال تحصیلی ۷۹-۸۰

مقدمه

در بیشتر کشورها تنظیم برنامه درسی و تهیه و تدوین کتب درسی دانشگاهی در امتداد همان برنامه درسی پیش از دانشگاه است و تفکیک جدی میان مدرسه و دانشگاه وجود ندارد. در واقع آنچه مایه تمایز است اهداف مقاطع مختلف است. از این رو بررسی کتابهای درسی مدارس در اینجا بی‌مناسبت نیست، چه روش‌شناسی این نوع پایان‌نامه‌ها می‌تواند مسیر نیل به اهداف بلندمدت‌تری را هموار کند که معیارهای تهیه و تدوین کتاب درسی از ثمرات آن است.

پایان‌نامه حاضر از سه بخش و هر بخش از چند فصل در ۲۸۴ صفحه با توجیه روش شناختی فراهم آمده است. بخش اول حول اسم، حرف تعریف، صفت و ضمیر می‌چرخد. بخش دوم پیرامون فعل، قید، حرف اضافه، حرف ربط و صوت است. بخش سوم به آواشناسی، مهارت خواندن و نوشتن و بالآخره واژگان و اصطلاحات می‌پردازد. هدف، روش، ابزار اندازه‌گیری و طرح پژوهش مؤلف برآستی درخور توجه است.

هدف پژوهش: مطالعه و بررسی کتابهای درسی زبان فرانسه در دبیرستانهای ایران به منظور نمایاندن نهایت بهره‌گیری و کمک به رفع مسائل و مشکلات دانش‌آموزان و معلمان ایرانی عنوان شده است. اما در جایی دیگر هدف از انتخاب این موضوع تأثیر روش تدریس بر سرنوشت آموزش زبان فرانسه گفته شده و عنوان شده است که روش تدریس زبان فرانسه علت اصلی مشکلات، بر سر راه آموزش زبان فرانسه در مدارس ایران بوده است. **روش پژوهش:** بررسی موشکافانه و دقیق کتابهای فرانسه موجود در نظام آموزش دولتی ایران ضمن مقایسه ویژگیهای آن با متدهای آموزشی جدید بوده است.

ابزار اندازه‌گیری: کتابهای درسی آموزش و پرورش، متدهای جدید آموزشی، منابع ذکر شده در پایان‌نامه و مجله‌های تخصصی آموزشی (هم از منابع فارسی و هم منابع فرانسوی) بوده است.

طرح پژوهش: این طرح ضمن اشاره کوتاهی به تاریخچه آموزش زبان فرانسه در ایران و معرفی کتابهای درسی فرانسه، موشکافانه به بررسی دستور زبان، آواشناسی، متون، املا و نگارش و واژگان می‌پردازد.

در پایان نتیجه می‌گیرد که پس از بررسی دقیق کتابهای موجود در مقایسه آن با چند متد جدید، این متد از نظر آموزشی جزو متدهای قدیمی محسوب می‌شود و از قابلیت‌های سمعی و بصری و جنبه‌های جدید متدهای آموزشی بی‌بهره است. شاید دلیل منسوخ شدن آن این باشد که بیشتر بر روی گرامر و متدهای سنتی تکیه دارد و حال آنکه امروزه با دیدگاههای جدید به آموزش زبان می‌پردازند.

بحث و بررسی

نویسنده موضوع خود را با این پرسشها آغاز می‌کند: از چه زمانی ایرانیان یادگیری زبان فرانسه را آغاز کرده‌اند؟ اولین مدارس فرانسوی تأسیس شده در ایران چه مدارسی هستند؟ چه متدهای آموزشی برای زبان فرانسه در کشور ما متداول است؟

هنوز هم مباحث زیادی راجع به ریشه و تاریخ زبان فرانسه در ایران وجود دارد. در جای جای رساله پرسشهای متعدد و قابل تأمل عنوان شده است و مؤلف بارها نگرانی خود را از سرنوشت زبان فرانسه در ایران ابراز می‌دارد. ما بر آن نیستیم که به تاریخچه مدارس فرانسوی در ایران بپردازیم اما شاید اشاره به تاریخ آموزش زبان فرانسه در ایران برای ورود به موضوع اصلی پژوهش و پایان‌نامه حاضر بی‌مناسبت نباشد؛ بویژه آنکه بی‌مهری نسبت به زبان فرانسه و نفوذ بی‌رقیب زبان انگلیسی در ایران برآستی مایه تأسف و نگرانی است.

زبان فرانسه برای مدت زمان طولانی، اولین زبان خارجی در ایران به شمار می‌رفته است و در مدارس، دانشگاهها، مراکز علمی، وزارتخانه‌ها و بخصوص وزارت امور خارجه کاربرد داشته است.

قریب یک قرن و نیم است که کشور ما از طریق این زبان، به علوم مدرن راه پیدا کرده است. شایان ذکر است که گسترش زبان فرانسه در ایران نمی‌بایست به رابطه سیاسی یا استعماری ارتباطی داشته باشد. تاریخ آموزش زبان فرانسه در ایران به عصر صفویه برمی‌گردد. بعد از سقوط دولت صفویه، ایران از هرج و مرج و بی‌نظمی زجر می‌کشید و فقط بنادر و جزایر کوچک خلیج فارس در دسترس اروپاییها بود که به طور منظم به ایران مراجعت نمی‌کردند.

در زمان قاجار، در اوایل قرن نوزدهم، تعداد قابل توجهی از شاهزادگان قاجار زبان فرانسه می‌دانستند. باید خاطرنشان ساخت که در این زمان مدارس زیادی برای نخستین بار تأسیس شده بود. فرانسویان که در اوایل عصر قاجار به ایران مراجعت کرده بودند نیز نقش مهمی در رواج زبان و آداب و رسوم کشورشان ایفا کردند. در این زمان، تأسیس دارالفنون و سپس مدرسه مشیریه، فصل جدیدی در تاریخ فرهنگی کشور گشود.

بعلاوه، همان‌طور که قبلاً اشاره شد، اروپاییانی که به ایران بازگشته بودند، اجازه تأسیس مدارس در بعضی شهرهای ایران را کسب کردند. و بخصوص در زمینه تأسیس مدارس دخترانه موفقیت بزرگی به دست آوردند. بدین ترتیب بود که در سال ۱۸۶۰، لازاریستها، برای اولین مرتبه، مدرسه «سن - لویی» تهران را بنیان نهادند که فقط برای دختران جوان در نظر گرفته شده بود.

در سال ۱۹۹۰، مدرسه «ژاندارک» در تهران توسط خواهران کاتولیک احداث گردید. این مدرسه همچنین مانند مدرسه‌ای که «مؤسسه مریم» نامیده می‌شد و تا سال ۱۹۷۹ کار می‌کرد، نقش مهمی در آموزش زبان فرانسه به دختران ایرانی ایفا کرد. علاوه بر این مدارس، الیانس - فرانسوی تهران (۱۹۰۰)، مؤسسه فرانکو - ایرانی (۱۹۴۹-۱۹۸۳)، و مدرسه زکریای رازی (۱۹۶۳-۱۹۷۹) پس از سخنرانی متأثرکننده ژنرال شارل دوگل در ایران شروع به کار کردند. دولت ژنرال دوگل نیز تعدادی مدرس فرانسوی در امتیاز کالج معروف البرز تهران قرار داد؛ البته این برنامه پس از مرگ ژنرال دوگل به کار خود خاتمه داد.

همان‌طور که پیشتر اشاره شد، ما به دنبال تهیه تاریخچه مدارس و تاریخ آموزش زبان فرانسه در ایران نیستیم. فقط با تأسف شاهد فروپاشی این آموزش هستیم و قصد دنبال کردن دلایل آن را نیز نداریم و فقط این موضوع را برای بهتر به تصویر کشاندن مشکلات خاطر نشان کردیم؛ امری که امروزه توجه کمی نسبت به آن می‌شود. در ایران، زبان فرانسه همواره در طول سالیان دراز به کمک متدها و جزوه‌های تدارک یافته فرانسه آموزش داده می‌شد. پس از انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ در ایران و به دنبال انقلاب فرهنگی سال ۱۹۸۱، وزارت آموزش و پرورش ایران نیاز به متدی تدارک یافته در ایران را با توجه به عقاید و باورهای نوآموزان احساس می‌کرد، زیرا متدهای جدیدتر مشکلات انجمن اجتماعی - فرهنگی را برطرف می‌ساخت.

از نقطه نظر روش‌شناسی، کاربرد آموزش مستلزم استفاده از حداقل چهار دسته‌بندی بزرگ برای تجزیه و تحلیل مشکلات است:

- مشکلات مربوط به استخدام دانشجویان؛

- مشکلات مربوط به استخدام استادان؛

- مشکلات مربوط به برنامه؛

- مشکلات مربوط به تجهیزات یا جزوات.

متد مستلزم تکنیکهای مختلف آموزشی آموزش زبانها می‌باشد و از طریق متد است که محتوا و روش آموزش انتخاب می‌گردد و از این طریق کلاسها تشکیل می‌شوند. بنابراین متد آموزشی از اهمیت زیادی برخوردار است.

در این رساله هدف مؤلف ضمن مطالعه و بررسی متد معرفی شده توسط آموزش و پرورش ایران، یافتن نکات مهم و نقایص بوده است. به نظر او، اگر یادگیری زبان فرانسه به عنوان زبان خارجی با مشکلاتی در ایران روبه‌رو بوده است، به علت روش تدریس یا متد آموزشی می‌باشد. امروزه متد ارائه شده توسط وزارت آموزش و پرورش در ایران تدریس می‌شود. نویسنده پایان‌نامه با تکیه بر مدارک معتبر و برخورداری از استادان زبده کوشید متد مورد بحث را به درستی بشناسد و آنگاه پیشنهادهایی جهت بهبود آموزش زبان فرانسه به دست دهد. بدان امید که در تهیه و تدوین کتابهای درسی به کار بسته شود و از رهگذر آن در بهبود آموزش زبان فرانسه در ایران سهم باشد. از آنجا که زمینه کاری وی برای پایان‌نامه حاضر بسیار وسیع بوده است، پژوهش را محدود به بررسی کتابهای دبیرستان کرد، اما در طول این بررسی، متوجه نکات اساسی و مشترک معرفی شده در کالج و کلاسهای پیش‌دانشگاهی نیز شد.

معرفی متد آموزش و پرورش: این متد در ۶ مجلد تهیه شده که شامل دو سال آخر کالج، سه سال دبیرستان و سال آخر دبیرستان که «پیش‌دانشگاهی» نامیده می‌شود، می‌باشد. این روش از متدهای نیمه سمعی - بصری محسوب می‌شود و از، متدی است که در حال حاضر در شماری از مدارس آموزش داده می‌شود.

مخاطب این متد نوجوانان، بخصوص نوآموزان ایرانی در سطح کالج و دبیرستان و بطور کامل مبتدی می‌باشند. نوآموزان اهداف متفاوتی می‌توانند داشته باشند. به عنوان مثال برخی زبان فرانسه را برای یادگیری می‌آموزند و برخی دیگر برای ثبت نام در دانشکده‌های زبان یا حتی برای ارتباط برقرارکردن با فرانسویها این زبان را فرا می‌آموزند. بعلاوه زبان فرانسه همواره مورد علاقه برخی طبقات و برخی رشته‌ها در جامعه ایرانی نیز بوده است.

این متد، بخصوص در سطح دبیرستان از پشتوانه سمعی و بصری مانند فیلم، نوار کاست، اسلاید و ضبط صوت برخوردار نیستند. تجهیزات تکمیلی مانند دفترچه تمرین (کتابچه نوآموزان)، کتاب استاد (راهنمای آموزشی) وجود ندارد و علاوه بر این، مدارس نیز با کمبود کارگاه زبان مواجه هستند.

اهداف این متدها، طبق گفته نویسندگانشان شامل موارد ذیل می‌باشد که همه

مهارتهای زبانی را شامل می‌شود:

- گوش کردن و فهمیدن؛

- صحبت کردن و خواندن؛

- نوشتن و امتحان دادن.

هر کتابی به چندین درس تقسیم شده و هر درسی به تنهایی به بخشهای مختلفی مانند گفت‌وگو، خواندن، اصطلاح، واژگان، متن کوتاه ادبی و تمرینات درک مفهوم و گرامر تقسیم شده است. از سال دوم دبیرستان، با آشناسی که چندان به آن اهمیت داده نشده است، آشنا می‌شویم.

از خلال درسها، به سوزدهای مختلفی در دیالوگها و خواندنیهای ساخته شده پرداختیم که در کنار دیالوگها چندین تصویر نیز وجود دارد.

به عقیده نویسندگان، هدف این متد ابتدا به صحبت و داشتن نوآموزان، فهمیدن معنی جملات از طریق تصاویر و اشارات ارائه شده توسط استاد، سپس آموزش نحوه خواندن به آنها و پاسخ دادن به سؤالات درک مفهوم به منظور انجام قواعد گرامر و تمرینها می‌باشد. نویسندگان این متد می‌خواستند آموزش این زبان را به واسطه فراگیری اصطلاحات شفاهی شروع کنند. به عنوان مثال سه درس اول سال دوم کالج که کتاب فرانسه صحبت کنیم نامیده می‌شود، به طور کامل شفاهی هستند؛ برای اینکه نوآموزان بتوانند در آینده توانایی نوشتاری را کسب کنند.

متد بایستی به یک مهارت زبانی شفاهی یا نوشتاری، سوق داده شود به گونه‌ای که استفاده از متون موثق فرانسوی را فراهم کند. فقط حدود سالهای ۱۹۶۵، متدهای سمعی - بصری بی‌آنکه آشنایی مقدماتی دستور زبان را نادیده انگارند، خواهان برقراری ارتباط بودند. اما این متدها مستلزم تجهیزات پیچیده و بخصوص استادان واجد صلاحیت بالاست که تسلط به بهره‌برداری از متد را داشته باشند.

با بررسی و مطالعه این متد، به این نتیجه می‌رسیم که این متد در اصل روی گرامر پایه‌ریزی شده و قطعاً بخش مهم رساله حاضر نیز به آن اختصاص یافته است. برای شناختن بهتر متد نویسنده، پایان‌نامه را به سه بخش تقسیم کرده‌ایم.

دو بخش اول مربوط به گرامر روی ۹ قسمت گفتاری پایه‌ریزی شده است. به منظور ارائه تصویر گویا و روشن از موضوع، کوشش شده است در آغاز هر بخش تعریف کلی از قواعد گرامری ارائه گردد، سپس بررسی آموزش قواعد گرامری در متد

آموزش و پرورش ایران صورت گرفته است. برای کامل کردن پژوهش، بخشی به مطالعه و بررسی خواندن، نگارش، آواشناسی و وازگان اختصاص یافته که عناصر اصلی متد جدید به شمار می‌روند.

از آنجا که دغدغه نویسنده فقط بهبود آموزش زبان فرانسه در مدارس ایرانی است، این مطالعه به وی این امکان را داد که به کاستیها و نکات مهمی که در یادگیری زبان فرانسه به عنوان زبان خارجی وجود دارد، پی ببرد.

با توجه به اهمیت متد برای آموزش زبان فرانسه به عنوان زبان خارجی، مدرسان وظیفه مشکلی برای به اجرا درآوردن متد، مانند سازگاری نوآموزان با متد ارائه شده، آماده کردن تمرینات، تصحیح پاسخها و غیره دارند. گاه در برخی مدارس، نوآموزان زبان فرانسه را به تنهایی و بدون استاد فرا می‌گیرند.

سؤال دیگر نویسنده این است که دقیقاً بدانیم تا چه حد این اقدام می‌تواند مثر ثمر باشد. وی این متد را با چندین متد معاصر بخصوص با گرامر و آواشناسی مقایسه کرده است. به منظور پیدا کردن احتیاجات و علائق نوآموزان، همچنین پرسشنامه‌هایی را برای نوآموزان و مدرسان تدارک دیده است. هدف او برقراری ارتباط، بین اهداف متد و علائق و احتیاجات نوآموزان بوده است.

سؤالات مهم ارائه شده در پرسشنامه از این قرار است:

هدف نوآموزان، کار این متد طبق گفته آنان و نظرشان در مورد بخشهای مختلف متد آموزش و پرورش ایران. نویسنده عنوان می‌کند که متأسفانه به دلیل مشکلات ادارات، نتوانسته این پرسشنامه‌ها را توزیع کند.

یادگیری یک زبان خارجی مانند زبان فرانسه که به طور کامل با زبان فارسی متفاوت است، مشکلات متعددی ویژه خود دارد. از این رو، به متدی متناسب با آموزش زبان فرانسه برای ایرانیان مورد نیاز می‌باشد، متدی که تمام این مشکلات را در نظر گرفته باشد.

مشکلات نوآموزان ایرانی که این زبان را توسط متد آموزش و پرورش ایران فراگرفته‌اند، نویسنده را بر آن داشت که درباره این متد مطالعه و بررسی کند تا ابعاد بهبود آموزش زبان فرانسه در ایران نمایان شود. با توجه به قیودی که خود را ملزم به رعایت آن می‌دانست، فقط کتابهای دبیرستانی را بررسی کرد و به نکته‌های مهم در

سطوح دیگر توجه داشت. اما از آنجا که کتابهای کالج، پایه و اساس این متد هستند، آنها را بخصوص از لحاظ گرامری مورد بررسی قرار داد. بنابراین تحقیق و بررسی حاضر این فرصت را در اختیار پژوهشگر نهاد تا به نقایص آموزش زبان فرانسه در مدارس ایرانی پی‌ببرد و مطالب مهم ذیل را طرح و شرح کند:

(۱) با بررسی و مطالعه توضیحات ارائه شده درباره گرامر، متوجه شدیم که تمام قواعد گرامری توضیح داده شده‌اند اما گاه پیوستگی منطقی بین توضیحات داده شده وجود ندارد. این متد ادعا می‌کند که از تأکید روی گرامر اجتناب شده است؛ حال آنکه در عمل این متد بخصوص روی گرامر پایه‌ریزی شده است.

(۲) با قبول نیاز به متدی که هویت فرهنگی را تأیید کند، متدی که دارای ارزشهای اساسی مانند مذهب، ادبیات و آداب و رسوم باشد، لزوم همخوانی مطالب آن با احتیاجات زبان‌شناسی و زبانی احساس می‌شود. هرچند نیاز به متدی تدارک یافته در ایران با توجه به ارزشهای جامعه ایرانی منطقی و قابل توجه است اما زبان‌آموزان ایرانی می‌بایست برخی جنبه‌های زندگی اجتماعی و فرهنگی فرانسوی را نیز بشناسند. بدین ترتیب، در ابتدا، متون و دیالوگها روی فرهنگ ایرانی پایه‌ریزی شده‌اند، اما در سطح دبیرستان، متونی از چندین نویسنده خارجی وجود دارد که مانند بیوگرافی [آن نویسنده] می‌باشد. برخی از این متون درست و کامل و برخی دیگر ناقص هستند. در میان متون ارائه شده، ملاحظه می‌شود که این متون شامل سوژه‌های فرهنگی، اجتماعی، طنزآمیز، مذهبی یا توریستی است.

از طرف دیگر برای درک مفهوم، استاد در مورد محتوای متن سؤالاتی را مطرح می‌کند، سؤالاتی که باعث ایجاد محیطی شفاهی نزد نوآموز می‌گردد و به وی کمک خواهد کرد که هم فکر کند و هم به زبان فرانسه بیندیشد.

(۳) طریقه نوشتن از آغاز یادگیری زبان فرانسه به عنوان زبان خارجی، به همراه دیکته‌های کاربردی مانند دیکته‌های متون حفظ شده یا دیکته‌های آماده شده، آموزش داده می‌شود. این دیکته‌ها برای تمرین قواعد درست‌نویسی و برای کنترل توانایی نوآموزان بکار می‌رود؛ این دیکته‌ها، در جهت خدمت به فعالیت تولید متون نوشتاری کاربرد دارند. با ارائه متون متفاوتی که به عنوان دیکته به کار می‌روند، استادان آزادی

کاملی برای ارائه متونی مطابق سطح نوآموزان دارند تا ذوق نوشتاری آنها را شکوفا سازند.

به نظر نویسنده، متأسفانه این متد بویژه برای زبان نوشتاری نتایج رضایت‌بخشی را بدست نیاورده‌اند.

۴) با توجه به اینکه درک درست از یک زبان بستگی به تلفظ صحیح دارد، متأسفانه فقط از سال دوم دبیرستان با چند تمرین صحیح آواشناسی که به نظر ما کافی نیست، به معرفی آواشناسی می‌پردازد.

به نظر نویسنده، شایسته است زبان‌آموزان ایرانی با نظام آواشناسی و ضابطه‌های آواشناسی فرانسه خیلی زودتر از این آشنا شوند. چرا که باید آواشناسی هرچه زودتر آموزش داده شود؛ و حال آنکه معرفی آواشناسی به سال دوم دبیرستان بدون پشتوانه زبان‌شناسی به تعویق انداخته می‌شود.

برای حساس کردن گوش نوآموز ایرانی، یادگیری قواعد آواشناسی با تمرینهای شفاهی فراوان می‌بایست انجام گیرد. متأسفانه کمبود تجهیزات مناسب مانند کارگاه زبان یا حتی نوارها بسیار به چشم می‌خورد.

۵) از طرف دیگر، عقیده داریم که لغات و اصطلاحات این متد، پاسخگوی نیازهای ارتباطی نوآموزان نیست و تمرینات که گاه شامل مترادفها و متضادها می‌باشد، به اندازه کافی سازنده و ترغیب‌کننده نیستند. بهتر بود که واژه‌ها و اصطلاحات رایج‌تر زبان گفتاری مطرح می‌شد؛ چرا که اینها ابزار اساسی ارتباط هستند. اینها نکات مهمی بود که برای روشن کردن موضوع به نظر نویسنده لازم و ضروری می‌رسید.

ظاهراً پرسش جدی نویسنده این است که برای آموزش همگانی زبان فرانسه چه اقداماتی باید انجام داد؟ سؤالی که از خود تا این مرحله می‌پرسیم این است: که از چه طریقی می‌توان آموزش زبان فرانسه در ایران را توسعه و گسترش داد؟

پیشنهادی که مطرح می‌کند این است که وزارت آموزش و پرورش به تشویق آموزش زبان فرانسه در مدارس بپردازد، دیگر اینکه استادان از آخرین متدهای آموزش زبان فرانسه به عنوان زبان خارجی آگاهی بیشتر یابند و به یافته‌های جدید دست یازند و کلاسهای زبان‌شناسی را پیگیری کنند. البته تجهیزات، کتابهای فراوان، آزمایشگاه زبان، کاستها، فیلمها و غیره لازم و ضروری است.

در روش نیمه سمعی - بصری که بیشتر به متد سمعی - بصری نزدیک است، نوآموزان می‌بایست به معنی تسلط پیدا کنند. البته این در صورتی است که به داده‌های غیر زبان‌شناسی مانند حرکات دست و صورت، ایما و اشاره، تصاویر و فیلمها و ... تکیه کنند. به نظر نویسنده، زبان خارجی را می‌بایست بدون توجه به زبان مادری آموزش داد؛ به خصوص تهیه متدی که مطمئن‌تر و سریع‌تر نوآموز را به تسلط واقعی بر زبان آموخته شده، برساند. پس در دبیرستان و در کالج، زبانهای زنده نبایست مانند زبانهای مرده آموزش داده شود. برای خواندن نیز، متون متنوع‌تر که علاقه و میل به خواندن را ایجاد می‌کند، پیشنهاد می‌نماید.

به باور نویسنده متد باید جدید و ترغیب کننده باشد و روی تحقیقات و یافته‌های آموزشی و زبان‌شناسی جدیدتر پایه‌ریزی گردد. در واقع این متد می‌بایست، نقایص متدهای به کار رفته را در کشور ما، با توجه به احتیاجات و علائق نوآموزان جوان ایرانی، برطرف سازد.

زبان فرانسه در طول سالیان دراز، زبان معتبر محسوب می‌شده است و امیدواریم که متدی مؤثر و سودمند بتواند دوباره توجه مردم را جلب کند. این نیاز فقط در صورتی می‌تواند رضایتمند واقع شود که گروهی از مدرسان و متخصصان صاحب صلاحیت این وظیفه را وجهه همت خود کنند تا بتوانند متدی مطابق با فرهنگ کشور ما تهیه نمایند؛ چیزی که شاید زمان زیاد و شایستگی بسیار بطلبد.

نویسنده در پایان کار، اهمیت تدارک دیدن متدی جدید را دوباره متذکر می‌شود و امیدوار است که کار او توسط پژوهشگران دیگر به صورتی تدارک یافته و مؤثر پیگیری شود.